ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 64.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 20-го Августа. — 1846 — Wilno. WTOREK, 20-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 14-го Августа.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Графини Потоцкой.

Графиня Елисавета Николаевна! Желая ознаменовать пребываніе Мое въ Сициліи и въ Неаполѣ, содѣйствіемъ супруга вашего такъ хорошо устроенное, и изъявить особенное Мое къ вамъ благоволеніе, Всемилостивѣйше жалую васъ кавалерственною дамою ордена Святыя Екатерины 2-й степени, коего знаки присемъ препровождая, пребываю къ вамъ благосклонна.

На подлинномъ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою подписано:

АЛЕКСАНДРА.

Въ Неаполѣ,
6-го (18-го) Апрѣля 1846 года.

—

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Экономіи и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ переданное изъ Комитета Министровъ представленіе Управлявшаго Министерствомъ Юстиціи по вопросу: мож-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 14-go Sierpnia.

Najwyższy Reskrypt,

do Hrabiny Potockiéj.

Hrabino Elżbieto, córko Mikołaja! Chcąc oznaczyć Mój pobyt w Sycylii i w Neapolu, przez waszego małżonka tak dobrze urządzony i oświadczyć szczególniejszą Moję ku wam przychylność, Najłaskawiéj mianuję was Honorową Damą Orderu Św. Katarzyny 2-éj klassy, którego znaki przytém załączając, zostaję ku wam życzliwą.

Na oryginale Własną Jej Cesarskiej Mości ręką podpisano:

ALEXANDRA.

W Neapolu,
6 (18) Kwietnia 1846 roku.

—

Rada Państwa, w Departamencie Ekonomii i na Powszechnem Zebraniu, rozpatrzywszy weszłe z Komitetu Ministrów przedstawienie Zarządzającego Ministerstwem Sprawiedliwości względem zapytania: czy obywatelom w

СМѢСЬ.

—

Климатологія Франціи.

Климатъ Франціи, со времени христіанской эры, подвергся двумъ весьма примѣтнымъ перемѣнамъ; климатъ Галліи холодный и влажный до завоеванія оной Римлянами, какъ убѣждаютъ въ этомъ всѣ историческія свидѣтельства, дѣлается умѣреннѣе, преимущественно со времени ея завоеванія; это улучшеніе увеличивается постепенно до IX вѣка, а потомъ снова начинаетъ портиться, и эта порча постоянно усиливается до нашихъ временъ. Вотъ подробности, убѣждающія въ справедливости сего замѣчанія.

Галлія, при завоеваніи оной Юліемъ Цезаремъ, за 50 тъ лѣтъ до Рождества Христова, была подвержена нестерпимыхъ морозамъ, продолжительной ненастной погодѣ и нечаяннымъ перемѣнамъ состоянія атмосферы. Суровость климата нетолько не благопріятствовала финиковымъ деревьямъ и винограду, но даже и обыкновеннымъ садовымъ деревьямъ. Этотъ фактъ доказывается всѣми свидѣтельствами и извѣстными подробностями жизни древнихъ Галловъ.

ROZMAITOŚCI.

—

Klimatologia Francyi.

Klimat Francyi, od początku Ery Chrześciańskiéj, doznał dwóch zmian bardzo wyraźnych; zimny i wilgotny przed zawojowaniem przez Rzymian, jak tego dowodzą wszystkie świadectwa historyków, klimat Gallii łagodnieje szczególnie od czasu tego podbicia; to polepszenie wzmaga się stopniami aż do IX wieku, a potém znowu zaczyna powracać do dawnego stanu, i to pogorszenie ciągle postępuje aż do dni naszych. Oto są szczegóły dowodzące trafności tego postrzeżenia.

Gallia, w chwili podbicia przez Juliusza Cezara, na 50 lat przed Narodzeniem Chrystusa Pana, doświadczała nieznośnych chłodów, słot długotrwałych i zmian gwałtownych pogody. Surowość klimatu nie pozwalała uprawiać nie tylko drzew figowych i winorośli, ale nawet drzew owocowych pospolitych. Ten fakt jest dowiedziony wszystkiemi świadectwami, i znanemi szczegółami życia dawnych Gallów. Od piérwszych lat ery Chrystusowéj, klimat zaczyna się łagodzić; staje się zarazem cieplejszym,

но ли помѣщикамъ привиллегированныхъ губерній дозволять производить продажу горячихъ напитковъ изъ крестьянскихъ домовъ?—и приявъ въ соображеніе съ одной стороны, что въ дѣйствующихъ постановленіяхъ положительнаго о семъ разрѣшенія не содержится, а съ другой, что такое разрѣшеніе, которымъ въ особенности пользовались бы мѣлкопомѣстные владѣльцы, неимѣющіе, по числу состоящихъ за ними крестьянъ, права на заведеніе въ имѣніяхъ ихъ шинковъ, повело бы безъ сомнѣнія къ вящшему, еще вопреки попечительнымъ видамъ Правительства, умноженію числа мѣстъ раздробительной питейной продажи, не находитъ за тѣмъ ни справедливаго основанія, ни особыхъ уваженій измѣнять существующихъ по сему предмету правилъ, а потому мнѣніемъ положилъ: оставивъ правила сіи, въ отношеніи настоящаго вопроса, безъ всякаго измѣненія, производство продажи горячихъ напитковъ изъ крестьянскихъ домовъ помѣщикамъ не дозволять.

uprzywilejowanych guberniach można dozwolić przedaży trunków z domów włościańskich?— zważywszy z jednéj strony, że w wydanych dotąd przepisach niema wyraźnego pozwolenia, z drugiéj zaś, że takie pozwolenie, z któregoby szczególnie skorzystali drobni właściciele, ze względu na liczbę posiadanych włościan, nie mający prawa trzymania szynków w swoich dobrach, doprowadziłoby niewątpliwie do większego jeszcze, na przekor opiekuńczym widokom Rządu, rozmnożenia szynków, i nie znajdując ani sprawiedliwéj zasady, ani szczególnych pobudek do zmienienia istniejących co do tego przepisów— dała zdanie: zostawując te przepisy bez żadnéj w tym przedmiocie zmiany, nie dozwalać obywatelom przedaży trunków z domów włościańskich.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 6 Августа.

Въ *Allgemeine Preussische Zeitung* напечатано постановленіе относительно порядка дѣлопроизводства въ гражданскихъ и уголовныхъ берлинскихъ судахъ. Этотъ новый законъ весьма любопытенъ и важенъ, такъ какъ составляетъ начала судебной реформы для всего государства. По силѣ сего закона опредѣлены будутъ генералъ-прокуроры. Дѣлопроизводство будетъ производиться словесно и всенародно, если обвиненный и судъ не будутъ требовать отсутствія публики по нравственнымъ побужденіямъ. Каждое изслѣдованіе дѣла будетъ предпринимаемо единственно по назначенію генералъ-прокурора, который утверждается въ этой должности Королемъ, по представленію министра юстиціи. Онъ будетъ имѣть товарищей, назначаемыхъ министромъ юстиціи, которые во всякое время могутъ быть увольняемые. Относительно преступленій по дѣламъ службы, генералъ-прокуроръ тогда только можетъ принять въ дѣлѣ участіе, когда пожелаетъ этого высшая власть чиновника, подверженнаго суду. Во всякомъ случаѣ обвиненный вправѣ избирать себѣ защитника.

— Въ Ахенской газетѣ сообщаютъ, что въ продолженіе трехъ недѣль, для поклоненія святымъ мощамъ, находящимся въ ахенскомъ соборѣ, прибыло туда слишкомъ 280,000 пилигримовъ.

Франція.

Парижъ, 11 Августа.

На общихъ выборахъ было значительное число журналистовъ, и въ будущемъ законодательномъ собраніи палаты ихъ будетъ находиться, по крайней мѣрѣ, человѣкъ десять.—Изъ оппозиціонныхъ журналистовъ, избраны депутатами: Гг. Лессепсъ, издатель газеты

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, 6 sierpnia.

Allgemeine Preussische Zeitung ogłosiła prawo dotyczące procedury, jaka ma być zachowana w sądach cywilnych i kryminalnych Berlińskich. To prawo jest ogólnego interessu; jest to początek reformy sądowéj dla całéj monarchij. Rzeczone prawo nakazuje ustanowienie Prokuratorów Jeneralnych. Procedura będzie ustna i publiczna, jeżeli oskarżony i Trybunał, w interesie moralności publicznéj, nie wymagają ustąpienia świadków. Żadna indagacya nie może być przedsiębraną, tylko na żądanie Prokuratora Jeneralnego, który mianowany będzie przez Króla, na przedstawienie Ministra sprawiedliwości, i będzie miał pomocników mianowanych przez tegoż Ministra, którzy w każdym czasie mogą być uwolnieni. Co do występków z rzeczy urzędu, nie wolno Pokuratorowi Jeneralnemu mięszać się do nich, chyba na żądanie władzy przełożonéj urzędnika, który ma być stawiony przed sądem. W każdym przypadku oskarżony ma prawo wybierać sobie obrońcę.

— Gazeta *Akwisgrańska* donosi, że w czasie 3-tygodniowéj pielgrzymki, dla uczczenia relikwii w katedrze Akwisgrańskiéj przechowywanych, przybyło tam przeszło 280,000 pielgrzymów.

Francya.

Paryż, 11 sierpnia.

Wielu dziennikarzy podało się było na kandydatów przy teraźniejszych wyborach Deputowanych, i na przyszłem zgromadzeniu Izby zasiadać ich będzie przynajmniéj 10. Dziennikarze oppozycyi wybrani na Deputowanych są następujący: Lesseps, Redaktor dziennika *Esprit public*,

---

Съ первыхъ лѣтъ христіанской эры, климатъ начинаетъ дѣлаться болѣе умѣреннымъ, постепенно становится теплѣе, и постояннѣе. Въ слѣдствіе сего улучшенія, виноградъ и финики начинаютъ расти въ этой странѣ. Теплота климата подвигалась постепенно, но довольно скоро, съ юга на сѣверъ. И наконецъ вся Галлія сдѣлалась совершенно теплою страною, однако не прежде половины V столѣтія.

Эти успѣхи улучшенія климата не остановились на этомъ, но постоянно подвигались далѣе въ продолженіи VI, VII и VIII вѣка. Тогда климатъ Франціи былъ гораздо теплѣе, и постояннѣе нынѣшняго. Подъ вліяніемъ сихъ свойствъ, виноградные сады покрыли повсюду Нормандію, Бретань, Пиккардію, Фландрію, Брабантъ и Гено, доставляя ежегодно и повсемѣстно въ этихъ провинціяхъ обильное количество вина превосходныхъ качествъ. Около 4-го Августа, виноградъ начиналъ созрѣвать, а въ половинѣ Сентября происходила выдѣлка вина. Въ то время суровыя зимы были неизвѣстны.

Улучшеніе климата прекратилось въ IX вѣкѣ. Съ тѣхъ поръ началъ онъ портиться, дѣлаясь болѣе и болѣе, холоднымъ, перемѣнчивымъ, сухимъ и вѣтреннымъ. Порча усиливалась такимъ же образомъ какъ и улучшеніе, то есть постепенно, но въ обратномъ направленіи, и именно съ сѣвера на югъ.

mniéj dżdżystym i stalszym. W skutek tego ulepszenia, winorośl i figi zaczęły być uprawiane w tym kraju. Ocieplanie się klimatu postępowało stopniami, ale dość szybko, i szło z południa na północ, Gallia cała stała się ciepłą krainą dopiero w środku V wieku.

Te postępy na tém się nie zatrzymały. Szły daléj bez przerwy przez wieki VI, VII i VIII. W teneczas klimat Francyi został znacznie cieplejszym, równiejszym i spokojniejszym niż jest nim teraz. Pod wpływem tych przymiotów winnice pokryły wszędzie Normandyą, Bretanią, Pikardyą, Flandryą, Brabancyą, Hainaut, dając corocznie we wszystkich tych prowincyach obfite zbiory i wyborne wina. Około 4 Sierpnia winograd stale dojrzewał, a w połowie Września odbywało się winobranie. O tymże czasie surowe zimy były nieznane.

Polepszanie się klimatu ustało w IX wieku. Odtąd zaczął się psować, ciągle stając się chłodniejszym, zmienniejszym, więcéj suchym, a burzliwszym. Pogorszanie się szło tak samo jak i polepszanie, to jest stopniami zblisko po sobie następującemi, ale w kierunku odwrótnym, to jest od północy na południe.

Esprit public, въ Вильневѣ; Шамболь, издатель *Siècle*, въ Бурбонѣ; Леонъ-Фоше, бывшій главный редакторъ *Temps* и *Courrier Français*, въ Реймсѣ; Луи Рейбо, Редакторъ *Constitutionnel*, въ Марсели; Жену, издатель *Gazette de France*, въ Тулузѣ.—Изъ консервативныхъ журналистовъ: — Гг. Эмиль Жирарденъ, отвѣтственный редакторъ журнала *Presse*, въ Бургавефѣ; *Teisserenc*, инженеръ и редакторъ *Presse*, по части желѣзныхъ дорогъ, въ Пезенѣ; и Сенъ-Маръ-Жирарденъ, редакторъ *Journal des Débats*, въ Сентъ-*Yvrieux*.

— Въ *Courrier Français* напечатано: Сегодня разнесся въ Парижѣ слухъ, будто въ Альжиріи обнаруженъ большой заговоръ, долженствовавшій вспыхнуть между племенами оранской провинціи. Къ обнаруженію повело перехваченное письмо у одного офицера, служившаго шпіономъ у Абд-эль-Кадера; оказалось, что этотъ офицеръ — европейскій уроженецъ. Эмиръ находится нынѣ въ Мароккѣ, откуда продолжаетъ распространять свои прокламаціи между пограничными племенами, побуждая ихъ къ возстанію противъ Французовъ. Во всѣхъ провинціяхъ Альжиріи господствуютъ чрезвычайные жары.

— Пожары въ провинціяхъ не прекращаются; въ настоящее время Іонскій департаментъ, (Бургундія) оссбенно страждетъ отъ нихъ; въ продолженіе мѣсяца, слишкомъ 70 деревень сдѣлались добычею пламени.

— Въ швейцарскихъ газетахъ описываютъ путешествіе на вершину Монблана, совершенное, 13 Іюля, графомъ де-Буйль. Это уже осьмой Французъ, совершившій сіе опасное путешествіе, которое сопровождалось величайшими затрудненіями и продолжалось туда и обратно 34 часа.

— Домъ Ротшильда доставилъ вчера послѣдніе 10,000,000 франковъ по займу 1844 г. сдѣланному правительствомъ въ 200 милл.

— Утверждаютъ, что соединенное имущество Ротшильдовъ простирается до 735 милліоновъ франковъ; изъ отчета парижскаго дома, за 1845 годъ, видно, что въ этомъ году было чистой прибыли 135 милліоновъ.

12 *Августа*.

Канцлеръ палаты перовъ поручилъ г-ну Лапланъ-Барри составить докладъ по дѣлу о покушеніи Іосифа Гаври. Докладъ этотъ будетъ представленъ по закрытіи уже засѣданій палатъ.

— Говорятъ, что Гаври просилъ предсѣдателя суда перовъ, чтобы защитникомъ его былъ назначенъ г-нъ Дювержье, который былъ адвокатомъ преступника Леконта.

— Пистолеты, изъ коихъ выстрѣлилъ Гаври, не такого калибра, чтобы изъ нихъ можно было попадать въ цѣль только въ разстояніи 15 шаговъ; по испытаніямъ сдѣланнымъ оружейнымъ фабрикантомъ Мутье Лепажемъ и артиллерійскимъ капитаномъ, обучающимъ стрѣльбѣ въ Венсеннѣ, пистолеты сіи, бывъ заражены пулею, достигали цѣли въ разстояніи 100 ме-

w Villeneuve; Chambolle, Redaktor dz. *Siècle*, w Bourbon; Leon Faucher, b. główny Redaktor dz. *Temps* i *Courrier Français*, w Reims; Ludwik Reybaud Redaktor dz. *Constitutionnel*, w Marsylii; X Genoude, Red. *Gazette de France*, w Tuluzie. Dziennikarze konserwacyjni, którzy zasiadać będą w Izbie, są: Emil Girardin, główny Redaktor dz. *La Presse*, obrany w Bourganeuf; Teisserenc, Inżynier i współpracownik dz. *la Presse* do kwestyi kolei żelaznych, w Pezenas; St. Marc Girardin, Redaktor dz. *Journal des Débats*, w St. Yvrieux.

— W *Courrier Français* czytamy: Rozeszła się dziś wieść w Paryżu, że odkryto w Algieryi wielki spisek, który miał wybuchnąć pomiędzy pokoleniami prowincyi Oranu. Wpadnięto na ślad przez korrespondencyą, przejętą w ręku oficera, pochodzącego z Europy, który jako śpieg Abd-el-Kadera pojmany został. Emir sam znajduje się w Marokko, i nie przestaje zarzucać odezwami pogranicznych pokoleń, budząc ich do powstania przeciwko Francuzom. Upały są nadzwyczajne na wszystkich punktach Algieryi.

— Pożary nie ustają po prowincyach; w téj chwili departament Yonne (Burgundya) jest ich ofiarą; w przeciągu mniéj niż miesiąca, przeszło 70 wsi stało się pastwą ognia.

— Dzienniki szwajcarskie opisują nowe wejście na szczyt góry Montblanc, dokonane 13 lipca przez Hrabię de Bouille z Nantes. Ósmy to z rzędu Francuz odbył tę awanturniczą wyprawę, która połączona z największemi trudami i niebezpieczeństwy, trwała tam i na powrót 34 godziny.

— Dom Rotszyldów zapłacił wczoraj ostatnią ratę 10,000,000, z pożyczki z roku 1844, w ilości 200 milionów przez rząd zaciągnionéj.

— Zapewniają, że połączona fortuna braci Rotshildów wynosi 735 milionów franków; obrachunek domu Paryzkiego za rok 1845 pokazał czystego zysku 135 mil. fr.

Dnia 12 *sierpnia*.

Kanclerz Izby Parów zlecił P. Laplagne Barris wypracowanie sprawozdania w przedmiocie zamachu Józefa Henry. Sprawozdanie to jednak nie będzie odczytane, aż po zagajeniu Izb.

— Henry miał prosić Prezesa sądu Parów, aby mu dodano P. Duvergier, który bronił sprawy królobójcy Lecomte.

— Pistolety, których użył Henry, nie są krócicami mogącemi tylko, jak mniemano, o 15 kroków dosięgnąć, ale według czynionych z niemi doświadczeń przez rusznikarza Moutier-Lepage i kapitana artyleryi, który w Vincennes kieruje nauką strzelania, kula z nich wystrzelona przebiegłszy sto metrów uktwiła w ścianie, a o 60 metrów przebiła deskę grubą na 2 do 3 centimetrów.

Начало этой перемѣны относится къ IX вѣку, оно обнаружилось большими грозами и особенно суровыми зимами. Вскорѣ виноградъ, прежде такъ хорошо родившійся въ сѣверныхъ провинціяхъ, началъ погибать или приходить въ худшее состояніе во Фландріи и нижней Нормандіи. XI вѣкъ преимущественно отличается уничтоженіемъ сѣверныхъ виноградниковъ. Однако воздѣлываніе ихъ продолжалось еще въ Пикардіи, Бретани и верхней Нормандіи.

Но порча климата подвигается далѣе, холода и частыя перемѣны усиливаются. Морозъ посѣщаетъ виноградники бретанскіе, нормандскіе и пиккардскіе. Большая часть ихъ исчезаетъ съ XII по XVI вѣкъ; остальные, за исключеніемъ нѣсколькихъ, бдительно охраняемыхъ, даютъ худыя вина.

Южныя полосы уже послѣ начали лишаться своего превосходства въ метеорологическомъ отношеніи. Климатъ ихъ примѣтно испортился съ XVII вѣка. Съ тѣхъ поръ порча постоянно подвигается далѣе. Холода вытѣснили оттуда финиковую пальму и сахарный тростникъ, и ежегодно уменьшаютъ количество деревъ апельсинныхъ и масличныхъ. Въ наше время пониженіе температуры сдѣлалось во всей Франціи общимъ, и въ этомъ отношеніи всѣ ея провинціи стоятъ почти на одинаковой степени.

Początek téj zmiany następuje w IX wieku od wielkich burz i szczególniéj od zim surowych. Wkrótce winorośl, tak przedtém bujna w prowincyach północnych, umiéra lub nikczemnieje we Flandryi i dolnéj Normandyi. Wiek XI nadewszystko zdaje się byc punktem wyjscia w cofnieniu się lub wyrodzeniu winnic połnocnych. Wszakże uprawa ich trwa jeszcze w Pikardyi, Bretanii i górnéj Normandyi; jeszcze wydają one obfite zbiory i wina dobrego gatunku.

Ale pogorszanie się klimatu idzie daléj, zimna i częste zmiany wzmagają się. Chłód dochodzi winnic Bretańskich, Normandzkich i Pikardyjskich. Większa częśé ich znika z posady w ciągu czasu od XII do XVI wieku; reszta, prócz kilku dobrze zasłonionych miejscowości, wydaje złe wina.

Strefy południowe dopiéro poźniéj tracić zaczęły swoje meteorologiczne zalety. Ich klimat zepsuł się widzialnie dopiéro od w. XVII. Odtąd pogorszenie się ciągle postępuje. Chłody wygnały ztamtąd palmę daktylową i trzcinę cukrową, a corocznie uszczuplają uprawę drzew pomarańczowych i oliwnych. Za dni naszych, cofanie się klimatu stało się we Francyi całéj powszechnem, i na téj drodze wszystkie jéj prowincye postępują na równi.

тровъ, гдѣ пуля сѣла въ стѣнѣ, а въ разстояніи 60 метровъ пробила насквозь доску, толщиною отъ 2 до 3 сантиметровъ.

— Гр. Бернъ назначенъ посланникомъ при ганноверскомъ и брауншвейгскомъ дворахъ, на мѣсто г-на Казиміра Перье.

— Остъ-Индская почта, отправленная изъ Бомбэя 1-го Іюля, прибыла въ Марсель. Пакетботъ *Akbbar*, съ которымъ получена эта почта, застигнутъ былъ на Черномъ морѣ жестокою бурею, которая свирѣпствовала четыре дня, и такъ повредила этотъ пароходъ, что онъ вынужденъ былъ, для починокъ, возвратиться въ Бомбэй. Важнѣйшимъ извѣстіемъ изъ Индіи можетъ почесться овладѣніе безъ битвы англійскими войсками замка Кангра. Этимъ окончились военныя дѣйствія на границахъ Пенджаба. Изъ Китая получены только торговыя извѣстія.

— Министръ просвѣщенія, Г. Сальванди, возвратился изъ Альжира.

— Въ прошлую Пятницу шелъ въ Парижѣ проливный дождь съ грозою; молнія ударила въ зданіе министерства юстиціи, не причинивъ однако вреда.

13 *Августа.*

Такъ какъ Король намѣренъ лично открыть первое собраніе новой палаты, то долженъ быть утвержденъ и отвѣтный адрессъ на тронную рѣчь. По сей причинѣ не льзя на вѣрное предсказать продолжительности этого собранія; ибо еще неизвѣстно, какъ предполагаетъ дѣйствовать оппозиція при преніяхъ по адрессу. Вообще полагаютъ, что будучи возбуждена ударомъ, нанесеннымъ ей при выборахъ, она будетъ опровергать законность значительнаго числа консервативныхъ выборовъ.

— Во всѣхъ журналахъ напечатаны теперь списки произведеннымъ выборамъ, которые представляются согласно видамъ своихъ партій. *Epoque* считаетъ 156 депут., *Presse* 166, *Journal des Débats* 168 или 175, *National* 180, а *Siècle* даже 202 депутата, которые должны принадлежать къ оппозиціи.

— Изъ Тлемзена сообщаютъ, что Абд-эль-Кадеръ готовится въ Марокко къ нападенію на французскія владѣнія.

— W miejsce P. Kazimierza Perier, Hr. Bearn mianowany został Posłem przy dworach Hannowerskim i Brunświckim.

— Poczta Indyjska, która odeszła z Bombaj 1-go lipca, przybyła do Marsylii. Parostatek *Akhbar* wiozący ją do Egiptu, napadnięty został od srogiéj burzy na morzu Czerwoném, i wytrzymawszy ją przez dni cztéry, zmuszony był wrócić do Bombaj, w celu poczynienia różnych naprawek. Jedyną ważną wiadomością z Indyj, jest poddanie się bez oporu angielskim wojskom zamku Kangra; przez co zakończyły się działania wojenne przy granicach Pendżabu. Wiadomości z Chin tyczą się jedynie przedmiotów handlowych.

— Minister oświecenia publicznego, P. Salvandy, wrócił z Algieryi.

— W zeszły Piątek była wielka w Paryżu nawalnica połączona z piorunami: z tych jeden padł na pałac ministerstwa sprawiedliwości, ale żadnéj nie zrządził szkody.

Dnia 13 *sierpnia.*

Ponieważ Król chce zagaić osobiście piérwsze zgromadzenie nowéj Izby, będzie przeto musiał być uchwalony i adress w odpowiedzi na jakkolwiek krótką mowę tronową. Nie można przeto przewidzieć, jak długo potrwa to zgromadzenie; gdyż niewiadomo jest jeszcze, jak przy rozprawach nad adressem oppozycya postępować zamierza. Sądzą powszechnie, że oburzona klęską, jakiéj przy wyborach doznała, wystąpi z zaprzeczeniem prawności przeciwko znacznéj liczbie konserwacyjnych wyborów.

— Wszystkie dzienniki zawierają teraz tabelle dokonanych wyborów, wystawiając je stosownie do widoków swych stronnictw. *Epoque* liczy 156, *Presse* 166, *Journal des Débats* 168 lub 175, *National* 180, a *Siècle* nawet 202 deputowanych, którzy należeć mają do oppozycyi.

— Donoszą z Tlemsen, że Abd-el-Kader przygotowuje się w państwie Marokańskiém do nowego napadu na posiadłości francuzkie.

Англія

Лондонъ, 9 Августа.

Безпрерывныя перемѣны и важность общественныхъ дѣлъ въ Англіи, совершенно отвратили вниманіе наше отъ Ирландіи, гдѣ между тѣмъ дѣйствія репилеровъ постоянно подвигаются къ осуществленію ихъ предначертаній. Съ нѣкотораго однако времени, союзъ сей поставилъ себя въ весьма затруднительное положеніе. Денежныя средства значительно оскудѣли, а въ слѣдствіе сего поколебалось и единодушіе членовъ. Слѣдуетъ обратить вниманіе на то, какъ Г. Смитъ О'Бріенъ, въ началѣ нынѣшняго парламентскаго собранія, старался пріобрѣсти къ себѣ расположеніе тѣмъ, что отказывался, по званію ирландскаго члена, при-

Anglia.

Londyn, 9 sierpnia.

Nieustanna zmiana i ważność interessów publicznych w Anglii, odwróciły zupełnie uwagę naszą od Irlandyi, gdzie tymczasém agitacya Repealów nie ustawała w swych usiłowaniach. Ale od niejakiego czasu związek ten wpadł w bardzo trudne położenie. Środki pieniężne znacznie się zmniejszyły, a przytém jedność członków w tym samym się stosunku zachwiała. Przypomnijmy sobie, jak P. Smith O'Brien, na początku teraźniejszego parlamentowego zgromadzenia, starał się przez to zyskać popularność, iż wzbraniał się, jako Irlandzki członek, zasiadać w Komitecie Izby Niższéj, wybranym w celu roztrząsania projektów, tyczących się wyłącznie miejscowych interessów

Жаркія лѣта съ VII-го вѣка.

Амстердамская Коммерческая Газета сообщаетъ слѣдующее обозрѣніе жаркихъ лѣтъ, которыя остались въ памяти. Въ 658 году высохли колодези; въ 879 году подлѣ Вормса работники умирали на поляхъ отъ зноя; въ 993 г. засохли всѣ хлѣбныя растенія и фруктовыя деревья; въ 1000 году изсякли въ Германіи ключи и рѣки, рыба передохла, и это имѣло слѣдствіемъ моровую язву; въ 1022 году люди и звѣри гибли отъ жара; въ 1152 году земля разсѣдалась, рѣки и колодези изсякали, и Рейнъ въ Эльзасѣ высохъ; въ 1150 году была ужасная засуха во всей Италіи; въ 1171 г. стоялъ нестерпимый жаръ въ Германіи; въ 1260 году въ сраженіи при Белѣ солдаты, какъ мухи, падали отъ палящихъ лучей солнца; въ 1276 и 1177 году не было корма для скота въ слѣдствіе жаровъ; въ 1293 и 1294 году господствовалъ снова нестерпимый зной; въ 1303 и 1304 году высохли Луара, Рейнъ, Сена и Дунай; въ Пруссіи, около Торна, виноградъ созрѣлъ въ Іюлѣ; въ 1393 и 1394 — большая засуха въ Европѣ; въ 1446 году — чрезвычайный жаръ; въ 1473 и 1474 годахъ земля какъ-бы опалена была солнцемъ, Дунай въ Венгріи высохъ; въ 1538, 39, 40 и 41 годахъ стоялиневыносимые жары; въ 1556 году изсякли колодези; въ 1651 и 16 — большая засуха во всей Европѣ; въ 1646 году — чрезвычайная за-

Gorące lata od VII wieku.

Amszterdamska gazeta handlowa udziela następujący przegląd lat gorących, które w pamięci dziejów zostały. W roku 658 wyschły studnie; w 879 w mieście Worms robotnicy umierali na polach od znoju; w 993 zeschły wszystkie zboża i drzewa owocowe; w 1000 wyschły w Niemczech źródła i rzeki, wydechła ryba, a potém nastąpiło morowe powietrze; w r. 1022 ludzie i zwierzęta ginęli od upałów; w 1152 ziemia rozpadała się, rzeki i studnie utraciły wodę, a Ren w Alzacyi wysechł; w 1159 była straszna susza we Włoszech; w 1171 z nieznośnego upału w Niemczech; w 1260, w bitwie pod Belem, żołnierze jakby od strzałów padali od palących promieni słońca; w 1276 i 1277 nie było paszy dla bydła, w skutku wypalenia trawy; w 1293 i 1294 panowały znowu nieznośne gorąca; w 1303 i 1304 wyschły Loara, Ren, Sekwana i Dunaj, w Prussach Krzyżackich, około Torunia, winne grona dojrzały w Lipcu; w 1393 i 1394 wielka susza w Europie; w 1446 nadzwyczajne upały; w 1473 i 1474 ziemia była jak spalona od słońca, a Dunaj we Węgrzech wysechł; w 1538, 39, 40 i 41 upały były do niewytrzymania; w 1556 wyschły studnie; w 1615 i 16 wielka susza w całéj Europie; w 1646 nadzwyczajna skwarność; w 1652 największa, jaką tylko ludzie pamiętają, posucha w Szkocyi; w 1698 wielkie skwary w całéj Europie. W piérwszych trzech latach XVIII wieku panowały ogniste upały; w 1718 teatra

сутствовать въ комитетѣ нижней палаты, учрежденномъ для соображенія проектовъ, касающихся исключительно мѣстныхъ интересовъ Англіи. За это какъ извѣстно, сидѣлъ онъ подъ арестомъ въ палатѣ, гдѣ принималъ депутаціи отъ своихъ соотчичей, и наконецъ, спустя нѣсколько недѣль, съ разрѣшенія самихъ министровъ, получилъ свободу и снова вступилъ въ Палату. Послѣ сего незначительнаго случая, Г. О'Біеръ почелъ себя способнымъ играть важную политическую роль и, возвратившись въ Дублинъ, вступилъ тотчасъ въ управленіе такъ называемою *Юною Ирландіею*, отдѣльною партіею въ союзѣ репилеровъ, которая несравненно восторженнѣе партіи О'Коннеля и враждебнѣе къ соединенію Ирландіи съ Англіею. Съ тѣхъ поръ обѣ эти партіи совершенно разъединились. Смитъ О'Бріенъ и его друзья оставили залу засѣданій общества, именующагося, какъ извѣстно, „Храмомъ Примиренія,“ и Юная Ирландія отдѣлилась совершенно отъ умѣреннаго вліянія О'Коннеля, который съ своей стороны, убѣдившись въ невозможности явнаго сопротивленія, и предусматривая опасность, угрожающую Ирландіи, по поводу дѣйствій сихъ восторженныхъ, старается нынѣ, какъ утверждаютъ, расположить своихъ приверженцевъ къ примиренію съ настоящимъ вигскимъ кабинетомъ, съ условіемъ, чтобы сей послѣдній принялъ соотвѣтственныя мѣры къ улучшенію внутренняго состоянія страны и положенія католической церкви въ Ирландіи; за что онъ, съ своей стороны, обѣщаетъ прекратить дальнѣйшія движенія репилеровъ. Вопросъ этотъ занимаетъ нынѣ въ высокой степени вниманіе правительства и публики англійской, и всѣ съ нетерпѣніемъ ожидаютъ дальнѣйшаго объясненія дѣла: на которой сторонѣ окажется большинство мнѣній въ Ирландіи.

— Вчера было первое собраніе общества трезвости. Сначала секретарь прочелъ отчетъ о положеніи дѣлъ, успѣхахъ и видахъ общества. За симъ онъ сообщилъ членамъ о количествѣ потребленныхъ въ краѣ горячихъ напитковъ. Изъ сего отчета оказывается, что въ Англіи приходится на чел. 7 гарнцевъ напитковъ, въ Ирландіи 13, а въ Шотландіи 23. Въ концѣ засѣданія, общество единогласно приняло проектъ не щадить усилій, чтобы винокуреніе, столь гибельное для души и тѣла, было вовсе уничтожено.

10 Августа.

Билль о сахарѣ, третье чтеніе коего, то есть окончательное утвержденіе въ нижней палатѣ, послѣдовало третьяго дня, 8-го числа, вчера поступилъ въ верхнюю палату, и былъ въ ней предметомъ преній, изъ коихъ съ достовѣрностію можно уже заключать, что онъ будетъ утвержденъ и лордами. Протекціонисты объявили, что хотя они не одобряютъ его, но во вниманіе къ настоящимъ обстоятельствамъ, оставятъ дальнѣйшее сопротивленіе. Послѣ сего объявленія, билль сей безъ балотировки прочитанъ былъ въ пер-

---

суха; въ 1652 году—величайшая засуха, какую только помнятъ въ Шотландіи; въ 1698 году — замѣчательный зной; въ первые три года XVIII-го столѣтія господствовалъ сильный жаръ; въ 1718 году театры въ Парижѣ, по причинѣ жаровъ, были закрыты; въ-теченіе пяти мѣсяцевъ не было ни капли дождя, и термометръ показывалъ въ Парижѣ 36° въ тѣни; трава и хлѣбъ высохли, а фруктовыя деревья въ другой разъ покрылись цвѣтомъ; въ 1723—жаръ и засуха; въ 1743 и 1746 весьма-сильный зной; то же было въ 1748, 1754, 1760, 1767, 1778, 1779 и 1788 годахъ; въ 1791 и 1793—термометръ показывалъ 37 и 38 градусовъ; въ 1802 году господствовалъ въ Парижѣ величайшій жаръ, какой только былъ извѣстенъ со времени изобрѣтенія термометра: онъ доходилъ до 39 градусовъ въ тѣни; въ 1811 году было весьма-жаркое лѣто; въ 1818—нестерпимый зной. Памятенъ также невыносимый жаръ, господствовавшій 27, 28 и 29 Іюля 1830 года въ Парижѣ; довольно знойно было лѣто и въ 1835 году. Наконецъ въ нынѣшнемъ году жаръ доходилъ до 34 градусовъ въ тѣни и до 40 на солнцѣ. Въ парижскихъ газетахъ было сообщено, что тамъ нѣсколько булочниковъ задохлись отъ чрезвычайнаго жара, при печеніи хлѣбовъ. Изъ разныхъ странъ Европы сообщаютъ также о многочисленныхъ припадкахъ и эпидемическихъ болѣзняхъ, происшедшихъ отъ чрезвычайныхъ жаровъ.

Anglii. Został on za to, jak wiadomo, osadzony w więzieniu Izby, gdzie przyjmował liczne deputacye swych ziomków, aż nakoniec, po kilku tygodniach, za przyzwoleniem samychże Ministrów, otrzymał wolność i znowu do Izby powrócił. Po tém niby męczeństwie, P. O'Brien uznał się być uzdolnionym do grania ważnéj roli politycznéj, i powróciwszy do Dublina, objął zaraz kierunek tak zwanéj: *Młodéj Irlandyi*, osobnego stronnictwa w związku Repealów, daleko gwałtowniejszego i przeciwniejszego połączenia Irlandyi z Anglią, niż było stronnictwo O'Connella. Odtąd te dwa stronnictwa zupełnie się rozdwoiły. Smith O'Brien i jego przyjaciele opuścili salę posiedzeń związku, zwaną jak wiadomo: „Przybytkiem Pojednania“, i Młoda Irlandya wyłamała się całkiem z pod umiarkowanego wpływu O'Connella, który ze swojéj strony, widząc niepodobieństwo jawnego oporu, i przewidując niebezpieczeństwo, na jakie Irlandya, z powodu działań tych zapaleńców, wystawioną być może, stara się, jak zapewniają, nakłonić swoich stronników, do połączenia się z teraźniejszym gabinetem Wigów, pod warunkiem, iż ci przedsięwezmą stosowne środki ku polepszeniu wewnętrznego stanu kraju i stanowiska katolickiego kościoła w Irlandyi; za co on ze swojéj strony obowiązuje się nawzajem, powściągnąć dalszą agitacyą Repealu. Kwestya ta zajmuje teraz w wysokim stopniu uwagę rządu i publiczności angielskiéj, i wszyscy z niespokojnością oczekują dalszego wyjaśnienia téj rzeczy, na którą się stronę większość zdań w Irlandyi przechyli.

— Towarzystwo wstrzemięźliwości odbyło wczoraj swoje pierwsze zgromadzenie. Sekretarz odczytał naprzód sprawozdanie o stanie, postępach i widokach towarzystwa. Następnie, zawiadomił członków o ilości spotrzebowanych w kraju gorących trunków, z czego wykazało się, iż w Anglii przypada rocznie na każdą głowę 7 garncy, w Irlandyi 13, a w Szkocyi 23. W końcu towarzystwo jednomyślnie przyjęło projekt dołożenia wszelkiéj usilności, ażeby fabrykacya wódki, tak szkodliwéj dla duszy i ciała, zupełnie została zniesiona.

Dnia 10 sierpnia.

Bil cukrowy, którego trzecie odczytanie, to jest ostateczne przyjęcie w Izbie Niższéj nastąpiło onegdaj, d. 8, został wniesiony wczoraj do Izby Wyższéj, i był w niéj przedmiotem rozpraw, z których z pewnością wnioskować już można, że i przez Lordów przyjęty zostanie. Protekcyoniści albowiem oświadczyli otwarcie, że lubo nie podzielają jego zasad, przez wzgląd atoli na okoliczności obecne, zaniechają dalszego oporu. Po tém oświadczeniu, bil, bez głosowania, odczytany został po raz pierwszy. Na drugie odczytanie wyznaczono d. 13 sierpnia; przyczém Lord

---

w Paryżu z powodu nadzwyczajnego gorąca były zamknięte, w ciągu 5-ciu miesięcy ani kropla deszczu nie spadła, a termometr pokazywał 36° w cieniu; trawa i zboża zeschły a drzewa owocowe powtórnie zakwitły. W 1723 skwary i susze; w 1743 i 1746 nader mocne upały, podobnież w latach 1748, 1754, 1760, 1767, 1778, 1779 i 1788; w r. 1791 i 1793 termometr pokazywał 37 i 38 stopni; w 1802 panował w Paryżu największy upał, jaki tylko jest znajomy od czasu wynalezienia termometru: dochodził do 39 stopni w cieniu. W 1811 było w całéj Europie nader gorące lato; w 1818 upały do niewytrzymania. Pamiętne są również nadzwyczajne upały w dniach 27, 28 i 29 Lipca 1830 roku w Paryżu; w r. 1835 było także bardzo parne lato. Nakoniec w roku obecnym, upał na dziedzińcu Luwru, wystawionym zupełnie na słońcu, dochodził do 36½ stopni w cieniu a do 44 stopni na słońcu. Gazety donosiły z Paryża, iż tamże kilku chłopców piekarskich udusiło się od zbytniego gorąca, przy pieczeniu chleba. Z innych także stron Europy i z Ameryki, donoszą o wielolicznych przypadkach i epidemicznych chorobach; które z nadzwyczajnych upałów wynikły.

вый разъ. Для вторичнаго чтенія назначено 13-е Августа; при чемъ лордъ Станлей, только для формы, предсказалъ добавочную статью, которую вѣрно не будетъ поддерживать.

Италія.

Римъ, 28 Іюля.

Кардиналъ Джиззи, послѣ конференціи съ Его Святѣйшествомъ Папою, вступилъ въ должность статсъ-секретаря, хотя о назначеніи его доселѣ оффиціально не объявлено. На этой недѣлѣ переѣдетъ онъ на жительство въ Квиринальскій дворецъ.

— Мы живемъ въ Римѣ во время самыхъ благодѣтельныхъ улучшеній, когда почти каждый день приноситъ съ собою отмѣненіе какихъ либо застарѣлыхъ злоупотребленій. Если посмотрѣть на массу предметовъ, нуждающихся въ исправленіи, то надобно признаться, что предлежащее преобразованіе требуетъ геркулесовыхъ силъ и трудовъ, и на которые могъ отважиться только такой человѣкъ, каковъ Пій IX, соединяющій съ мудростію и благодушіемъ ту непоколебимую твердость воли, которая составляетъ характеръ всѣхъ великихъ правителей и преобразователей.

— Множество важныхъ государственныхъ должностей, которыя прежде были исправляемы только духовными лицами, впредь, по точной волѣ Его Святѣйшества, должны быть поручаемы исключительно свѣтскимъ особамъ; такъ какъ духовенство имѣетъ свое особенное предназначеніе, и дѣятельность его должна быть устремлена только ко благу вѣры и церкви.

— Съ давняго времени существовалъ здѣсь обычай, по которому прелаты, занимавшіе извѣстныя мѣста, какъ то: Губернатора, Государственнаго казначея, Начальника Военнаго Вѣдомства, и Маджіордома (Гофъ-Маршалъ), коль скоро Папа намѣревался ихъ удалять отъ этихъ постовъ, возводились въ кардинальское достоинство. И потому должности эти, назывались вообще кардинальскими (*Posti-Cardinalici*). Отсюда происходило то, что эти прелаты небрежно исполняли свои должности и подавали поводъ къ самымъ непріятнымъ жалобамъ; вслѣдствіе сего, Папа неоднократно принужденъ бывалъ противъ своей воли возводить ихъ въ кардиналы. Это обыкновеніе, введенное только въ минувшемъ столѣтіи при Бенедиктѣ XIV, нынѣшній Папа уничтожилъ на всегда, ссылаясь на буллу Папы Мартина V, относительно свободнаго назначенія кардиналовъ, и замѣчая, что отнынѣ въ кардиналы будутъ возводимы только такіе прелаты, которые личными заслугами и талантами сдѣлаются достойными этой чести, и что каждый прелатъ, за дурное исправленіе своихъ должностей, можетъ быть удаляемъ отъ должности на-равнѣ со всѣми другими чиновниками. Сіе важное постановленіе Пій IX ознаменовалъ уже нѣсколькими примѣрами. Разсказываютъ, что Монсиньоръ Пикіони, Секретарь по части папскихъ бреве, хотѣлъ какого то Монсиньора Маруффи лишить ежемѣсячнаго пенсіона въ 15 скуди, представляя Его Святѣйшеству, что онъ по достаточному своему состоянію, вовсе не нуждается въ этомъ вспомоществованіи. Но въ самомъ дѣлѣ, онъ былъ бѣденъ, и лично жаловался Папѣ на несправедливое показаніе, и представилъ неоспоримыя доказательства своей бѣдности. При первой аудіенціи послѣ сего, Папа снова спросилъ у Монсиньора Пикіони о состояніи сказаннаго пенсіонера, и когда тотъ подтвердилъ прежнее свое показаніе, и даже опровергалъ убѣжденія Папы, тогда Его Святѣйшество показалъ ему свои доказательства, объявивъ, что Папа вправѣ за это строго наказать его, но что ограничивается изгнаніемъ его на всегда изъ своего дворца за то, что онъ осмѣлился говорить ложь въ его присутствіи.

— Подобная же участь постигла Маджіордома, Монсиньора Палловичини, который по повелѣнію Папы оставилъ Римъ, по слѣдующей причинѣ: Какой-то проситель подалъ Его Святѣйшеству на улицѣ прошеніе, говоря, что это жалоба на Маджіордома, которую повергаетъ правосудію Папы. Словъ этихъ не могъ не слышать находившійся при этомъ сказанный прелатъ, сидѣвшій возлѣ Папы въ экипажѣ. Папа показалъ однако видъ, будто не обращаетъ на то вниманія, и оторвавъ, клочекъ бумаги отъ поданнаго ему прошенія, отдалъ оное, какъ и всѣ прочія, прямо Маджіордому. Возвратившись во дворецъ,

Stanley dla formy tylko zapowiedział dodatek, którego pewnie popierać nie będzie.

Włochy.

Rzym, 28 lipca.

Kardynał Gizzi, po kilkogodzinnéj z Ojcem św. konferencyi, objął dzisiaj swój urząd Sekretarza Stanu, lubo mianowanie jego dotąd nie jest jeszcze ogłoszone. Ma on w tym jeszcze tygodniu zająć swe urzędowe mieszkanie w Kwirynale.

— Żyjemy tu teraz w Rzymie w okresie najdobroczynniejszéj zmiany, i każdy prawie dzień przynosi nam błogosławioną reformę przestarzałych nadużyć. Przyznać należy, że zważywszy ogrom przedmiotów potrzebujących poprawy, zamiar ten wymaga Herkulesowéj siły i pracy, na którą odważyć się tylko mógł mąż taki, jakim jest Pius IX, który obok z mądrością i łagodnością chrześciańską, łączy niezachwianą moc woli i stałość charakteru, będące cechą wszystkich wielkich rządzców i reformatorów.

— Mnóstwo ważnych posad rządowych, które dotychczas tylko przez duchownych zajmowane były, teraz z wyraźnego rozkazu Papieża, mają być tylko poruczane świeckim; albowiem duchowieństwo, mając swoje osobne cele, całą swoję gorliwość i działalność powinno głównie obracać ku dobru religii i kościoła.

— Oddawna panował tu taki zwyczaj, że Prałaci piastujący pewne urzędy, jako to: Gubernatora, Podskarbiego, Zarządzającego wydziałem wojennym (*Presidenza delle armi*) i Magiordoma (Marszałka dworu), skoro ich Papież z tych posad chciał oddalić, Kardynałami musieli być mianowani; przez co i posady te, zwały się powszechnie Kardynalskiemi (*Posti Cardinalici*). Ztąd powstało nadużycie, że ci Prałaci umyślnie sprawowali swe urzędy niedbale i najnieprzyjemniejsze wywoływali skargi, w skutek czego, niejednokrotnie Papież w brew swojéj woli, Kardynałami mianować ich musiał. Zwyczaj ten, zaprowadzony dopiéro w wieku przeszłym za Benedykta XIV, teraźniejszy Papież zniósł raz na zawsze, powołując się na bullę Marcina V, względem wolnego wyboru Kardynałów, i stanowiąc, że odtąd tylko ci Prałaci mogą być Kardynałami, którzy zasługą, cnotą i talentami okażą się być godnymi tego zaszczytu, oraz, że każdy Prałat, za złe sprawowanie wszelkiego swego urzędu, może być zeń oddalony, równie jak każdy inny urzędnik. Ważne to postanowienie Pius IX poparł już kilku przykładami surowéj sprawiedliwości. I tak opowiadają, że Monsignore Pichioni, Sekretarz do wydawania brewe, chciał koniecznie niejakiego Monsignora Maruffi pozbawić pensyi miesięcznéj 15 skudów, przedstawiając Papieżowi, że tenże mając się dobrze, wcale tego wsparcia nie potrzebuje. W istocie zaś był on bardzo potrzebnym; wezwany przez Papieża, wystawił mu cały swój stan, i złożył przekonywające dowody ubóstwa. Na piérwszém więc posłuchaniu po tém, Papież zapytał się raz jeszcze Mons. Pichioni o stanie wspomnionego pensyonarza, a gdy ten powtórzył swe poprzednie twierdzenie, a nawet na przeciwne przekonywanie Papieża zważać nie chciał, naówczas Papież okazał mu owe dowody, oświadczając surowo: że miałby prawo srogo go ukarać, i że tylko przez miłosierdzie poprzestaje na wypędzeniu go raz na zawsze z pałacu swego za to, że się ośmielił kłamać w obecności jego.

— Podobnyż los spotkał Maggiordoma, Monsignora Pallavicini, który wyjechał z Rzymu na rozkaz Papieża, a to z następującego powodu: Jakiś suplikant podał Ojcu św. memoryał na ulicy, mówiąc, że to jest skarga na Maggiordoma, którą poleca sprawiedliwości Papieża. Słów tych nie mógł nie słyszeć także obecny przytém ów Prałat, siedzący obok Papieża w powozie. Papież udał jednakże że nie zwraca na to uwagi, i oddarłszy nieznacznie kawałek podanéj sobie prośby, oddał ją, jak wszystkie inne, w ręce Maggiordoma. Za powrótem do pałacu, piérwszą jego rzeczą było wyszukać owéj prośby w doręczonym sobie przez Maggiordoma pakiecie suplik, gdzie nie znalazłszy jéj wca-

первымъ дѣломъ Пія IX было отыскать помянутое прошеніе, во врученномъ ему Маджіордомомъ портфелѣ съ прошеніями, гдѣ не нашедши онаго, велѣлъ тотчасъ позвать къ себѣ Маджіордома и спросилъ у него, куда дѣлось извѣстное прошеніе, на что послѣдній отвѣчалъ, что вовсе не видалъ онаго; тогда Папа показалъ ему оторванный отъ онаго клочекъ бумаги, приказавъ при семъ строго, чтобы прошеніе было тотчасъ представлено Его Святѣйшеству. Повелѣніе это было исполнено. Маджіордома оправдывался тѣмъ, что, оно выпало изъ портфеля и найдено въ экипажѣ. Папа выразивъ свое удивленіе, что это случилось съ этимъ, а не съ другимъ прошеніемъ, оказалъ просителю правосудіе, и оставилъ дѣло безъ дальнѣйшихъ слѣдствій. Но спустя нѣкоторое время, обнаруживъ другія такія же злоупотребленія Маджіордома, повелѣлъ ему оставить Римъ, и отправиться въ городъ Генуи, гдѣ онъ долженъ ожидать дальнѣйшихъ повелѣній Папы.

— Равно и прелатъ Марини вовсе удаленъ отъ должности губернатора, такъ какъ живое участіе, принимаемое имъ въ генуэзской партіи, даже послѣ введенія настоящей системы, не можетъ согласоваться съ этимъ званіемъ. Онъ будетъ наименованъ епископомъ *in partibus.*

30 Іюля.

Дипломатическій корпусъ, апостолическіе Нунціи при иностранныхъ дворахъ, а также Легаты и Делегаты въ провинціяхъ, извѣщены были сегодня о назначеніи кардинала Джизи единственнымъ статсъ-секретаремъ какъ по внутреннимъ, такъ и по иностраннымъ дѣлъ. Въ слѣдствіе сего, управленіе его будетъ состоять изъ двухъ отдѣленій. Такое соединеніе всѣхъ пружинъ правленія въ однихъ рукахъ, можетъ самымъ лучшимъ образомъ способствовать упрощенію и ускоренію хода дѣлъ.

— Бывшій про-секретарь Монсиньоръ Корболи-Бусси, отправленъ въ Болонью, для немедленнаго распущенія, съ нѣкоторымъ денежнымъ вознагражденіемъ, расположенныхъ тамъ 4,000 Швейцарцевъ, принятыхъ покойнымъ Папою въ службу на 20 лѣтъ. По контракту, ихъ слѣдовало бы еще болѣе 10 лѣтъ содержать на счетъ казны, но такъ какъ условіемъ онаго опредѣлено, что весь этотъ корпусъ долженъ состоять изъ лицъ римско-католическаго вѣроисповѣданія, между тѣмъ какъ большая часть ихъ исповѣдывали протестантское, и даже не швейцарскіе уроженцы: то обстоятельство это и послужитъ вѣрно къ устраненію сей тяжести, безполезно угнетавшей донынѣ казну.

Испанія.

Мадритъ, 28 Іюля

Такъ какъ португальское правительство, при отказѣ въ выдачѣ 300 испанскихъ дезертировъ, основывается на существующемъ трактатѣ, то испанское правительство передало сіе дѣло на соображеніе государственнаго совѣта, который объявилъ свое мнѣніе, что португальское правительство въ настоящемъ случаѣ не обязано выдавать сказанныхъ испанскихъ дезертировъ. Они испанскимъ правительствомъ были приговорены, въ качествѣ возмутителей, къ работамъ на островѣ Кубѣ, но на пути взбунтовавшись, бѣжали въ Португалію. Не смотря на такой отзывъ государственнаго совѣта, испанское правительство объявило португальскому, что если эти дезертиры не будутъ удалены изъ ея предѣловъ, то испанскія войска вступятъ въ Португалію. Герцогъ Пальмелла, предсѣдатель португальскаго кабинета, получивъ эту грозную ноту, обратился съ вопросомъ къ англійскому правительству,—можетъ ли оно, согласно правиламъ четвернаго союза, защитить Португалію отъ посторонняго нападенія? англійское правительство отвѣчало утвердительнымъ образомъ. Здѣшній предсѣдатель министерскаго совѣта, получивъ о семъ донесеніе, послалъ къ войскамъ, расположеннымъ въ смежныхъ съ Португаліею провинціяхъ, предписаніе приблизиться немедленно къ границамъ сей страны, и быть тамъ въ готовности къ движенію.

— Галиційскій генералъ-капитанъ привелъ въ дѣйствіе военное право, по коему каждый солдатъ, уличенный въ бѣгствѣ, подвергается разстрѣлянію черезъ три часа.

— Донынѣ каждый кавалерійскій полкъ имѣлъ своего особаго патрона, и молился ему. Для устраненія

le, przywołał Maggiordoma i zapytał się o nią. Maggiordomo zapewniał, że w pakiecie są wszystkie, i że żadnéj innéj nie było; natenczas Papież pokazał mu ów oddarty od niéj kawałek papieru, rozkazując surowo, aby ta prośba natychmiast była u niego na stole. Rozkazowi temu stało się zadość. Maggiordomo usprawiedliwiał się tém, że wypadła była z pakietu i pozostała w powozie. Papież okazał zdziwienie, że właśnie tę prośbę a nie inną, przypadek ten spotkał; wymierzył proszącemu ścisłą sprawiedliwość, i z resztą zamilczał o tém. Ale po niejakim czasie, odkrywszy inne podobne nadużycia Maggiordoma, rozkazał mu opuścić Rzym, i udać się do rodzinnego miasta Genui, gdzie ma pozostać, do dalszego rozkazu Papieża.

— JX. Prałat Marini został też oddalony z urzędu Gubernatora, gdyż żywe interessowanie się jego stronnictwem Genueńskiém, nawet już po zaprowadzeniu teraźniejszego systemu, nie dałoby się pogodzić z tém stanowiskiem. Ma on być mianowany Biskupem *in partibus.*

Dnia 30 lipca.

Ciało Dyplomatyczne, Nuncyatury Apostolskie za granicą, oraz Legaci i Delegaci w prowincyach i różne władze krajowe, zawiadomione dziś zostały urzędowie o mianowaniu Kardynała Gizzi jedynym Sekretarzem Stanu do spraw wewnętrznych i zagranicznych. Skutkiem tego, zarząd jego dzielić się będzie na dwa wydziały, a to połączenie wszystkich sprężyn rządu w jednym ręku, będzie zapewne najskuteczniejszym środkiem do uproszczenia i przyśpieszenia toku interessów.

— Były Pro-Sekretarz, Monsignor Corboli-Bussi wysłany został do Bolonii, w celu rozpuszczenia natychmiast, za pewném wynagrodzeniem pieniężném, konsystujących tam 4,000 Szwajcarów, których przeszły Papież przyjął był na 20 lat służby. Według kontraktu powinniby oni jeszcze przez kilkanaście lat kosztem skarbu być utrzymywani, ale ponieważ według wyraźnego warunku tegoż kontraktu, wszyscy członkowie tego korpusu powinni być religii Rzymsko-Katolickiéj, w istocie zaś większa ich część jest wyznania protestanckiego, a nawet nie z Szwajcaryi rodem; okoliczność więc ta ułatwi zapewne usunięcie tego ciężaru, dotąd przez skarb ponoszonego.

Hiszpania.

Madryt, 28 lipca

Ponieważ rząd portugalski, wzbraniając się wydać 300 zbiegów hiszpańskich, opiera się na istnącym traktacie, rząd przeto hiszpański poruczył ten przedmiot Radzie Stanu, która dała zdanie, że rząd portugalski w obecnym przypadku, nie jest obowiązany do wydania będących w mowie żołnierzy hiszpańskich. Byli oni przez rząd hiszpański skazani jako burzyciele do wysłużenia lat służby na wyspie Kubie i w drodze zbuntowawszy się uciekli do Portugalii. Pomimo takie rozstrzygnienie Rady Stanu, rząd hiszpański zagroził portugalskiemu, że jeśli zbiegów tych z kraju nie wydali, wojsko hiszpańskie wkroczy do Portugalii Xiąże Palmella, Prezes gabinetu portugalskiego, otrzymawszy tak groźną notę, zapytał się rządu angielskiego, czy ten, stosownie do brzmienia poczwórnego przymierza, gotów jest zasłonić Portugalią od obcéj napaści. Rząd angielski udzielił potwierdzającą odpowiedź. Tutejszy Prezes Rady Ministrów, powziąwszy o tém wiadomość, posłał rozkazy wojskom, stojącym w prowincyach przyległych Portugalii, aby jak najśpieszniéj stanęły nad granicą tego kraju i to na stopie wojennéj.

— Jeneralny Kapitan Galicyi wprowadził w wykonanie artykuły wojenne, według których każdy na ucieczce schwytany dezerter, w 3 godziny ma być rozstrzelany.

— Dotychczas każdy półk jazdy miał swego oddzielnego patrona i modlił się do niego. Dla zapobieżenia wynika-

происходящихъ отъ сего неудобствъ, нынѣ всѣмъ кавалерійскимъ полкамъ приказано признавать патрономъ св. Іакова (Сенъ Яго), память коего завтра будутъ праздновать всѣ полки.

— Въ здѣшнихъ журналахъ не могутъ выразить всей похвалы Папѣ, за его дѣйствія. Газета *Heraldo* пишетъ, что Пій IX стоитъ во главѣ настоящаго вѣка, и заслуживаетъ всемірнаго почтенія.

3 Августа.

Здѣсь носятся слухи, требующіе подтвержденія, будто всѣ министры потребовали увольненія отъ должностей.

— Изъ Толозы сообщаютъ, что басскія провинціи протестуютъ противъ теперешней системы взиманія налоговъ.

— Въ слѣдствіе необыкновенныхъ жаровъ, доходящихъ здѣсь до 34 градусовъ по реом. въ тѣни, въ Валенсіи, отъ 1-го по 26 е Іюля, 17-ть человѣкъ подверглись сумасшествію.

— Утверждаютъ, что мексиканскій посланникъ въ Мадритѣ имѣетъ предписаніе отъ своего правительства принимать испанскихъ солдатъ, кои пожелаютъ служить въ мексиканской арміи.

Турція.

Константинополь, 22 Іюля.

Вездѣ, гдѣ только появится египетскій Вице-Король, народъ тѣснится за нимъ. Вчера онъ былъ торжественно принятъ Портою. На всемъ пространствѣ, начиная отъ Бахчи-Капусси до самаго дворца министровъ, куда онъ ѣхалъ верхомъ, толпилось множество жителей. Повсюду слышны были восклицанія. „Машаллахъ, человѣкъ какъ левъ! честный человѣкъ! почтенный мужъ! смотрите, какъ онъ виденъ собою!" Великій визирь встрѣтилъ его на лѣстницѣ. Султанъ, во время аудіенціи, когда Мегмедъ Али, по турецкому обычаю, сталъ на колѣни, тотчасъ поднялъ его, и заставилъ сидѣть во все время. Слышно, что иностранные посланники поздравляли Вице-Короля съ пріѣздомъ, посредствомъ своихъ драгомановъ.

— Новый совѣтъ народнаго просвѣщенія совершилъ уже три засѣданія, на коихъ предположено поднести Султану проектъ сооруженія зданія, предназначаемаго для нѣкотораго рода академіи, въ коей будутъ воспитываться учители; они будутъ учиться всѣмъ наукамъ, исключая медицины, такъ какъ для ней уже есть школа въ Галата-Сераи.

— Напечатанное въ газ. *Standard* письмо отъ 15-го Іюля, сообщаетъ, что новая линія сообщенія посредствомъ пароходовъ между столицею и марсельскою гаванью, вскорѣ будетъ открыта. Путешествіе будетъ продолжаться не долѣе десяти дней.

22 Іюля.

Россійскій посланникъ Г. Титовъ, отправляющійся въ отпускъ, былъ вчера у Султана на прощальной аудіенціи, въ которой представилъ Его Высочеству Г. Устинова, въ качествѣ своего преемника.

— Мегмедъ-Али часто бываетъ у Султана, который, третьяго дня, представлялъ его своей матери, Султаншѣ Валидѣ. Въ Пятницу Мегмедъ-Али сопровождалъ Султана въ мечеть, и обѣдалъ у него. 25 числа, присутствовалъ онъ на военномъ парадѣ, бывшемъ на площади Гайдеръ-паша; на другой день отправился въ Терапію гдѣ былъ приготовленъ для него султанскій кіоскъ. Иностранные посланники представлялись Вице-Королю. Султанъ принялъ двухъ его внуковъ: Мустафу бея и Сабитъ бея, въ число чиновниковъ Порты, по отдѣленію Мектубши.

Съ турецкой границы, 28 Іюля.

Сербское правительство усердно содѣйствуетъ развитію всякихъ улучшеній въ странѣ; оно учреждаетъ учебныя заведенія, воздвигаетъ церкви, строитъ шоссе, фабрики и т. д.

jącym ztąd niedogodnościom, nadano teraz wszystkim półkom jazdy za patrona św. Jakóba (Sant-Jago), którego uroczystość jutro będzie przez wszystkie półki święconą.

— Dzienniki tutejsze nie mogą się nachwalić Papieża, za jego postępowanie. Dz *Heraldo* mówi, że Pius IX stoi na szczycie teraźniejszego wieku i zasługuje na uwielbienie wszystkich.

Dnia 3 sierpnia.

Krąży tu pogłoska potrzebująca potwierdzenia, że wszyscy Ministrowie żądali uwolnienia od obowiązków.

— Z Tolozy donoszą, że prowincya Baskijskie reklamują przeciwko obecnemu systemowi podatkowemu.

— W skutku nieznośnych upałów, które tu do 34 stopni Reaum w cieniu dochodzą, w Walencyi, od 1 do 26 lipca, 17 osób dostało pomięszania umysłu.

— Zapewniają, że Poseł mexykański w Madrycie ma polecenie od swego rządu, aby werbował żołnierzy hiszpańskich, którzyby chcieli służyć w wojsku mexykańskiém.

Turcya.

Konstantynopol. 22 lipca.

Wice-Król Egiptu, gdziekolwiek się tu ukaże, wszędzie lud za nim się tłoczy. Wczoraj przyjmowany był uroczyście u Porty. Na całéj przestrzeni od Bakcze-Kapussi, gdzie wysiadł z łodzi, na któréj był odpłynął z Cziragan, i skąd daléj, z licznym swym orszakiem, jechał konno aż do pałacu Ministrów, niezmierny był natłok. Zewsząd słyszano okrzyki: „Maszallah, człowiek jak lew! Poczciwy człowiek! Mąż poważny! Patrzcie, jaki okazały Maszallah!" — Wielki Wezyr wyszedł na jego spotkanie aż na wschody. Sułtan w czasie przyjęcia Mehmeda-Alego w sali audyencyonalnéj, podniósł go natychmiast, gdy ten, podług zwyczaju Tureckiego, padł na kolana, i zmusił do siedzenia obok siebie przez całe posłuchanie. Słychać, że Posłowie zagraniczni pozdrawiali Wice-Króla przez tłumaczów poselstwa.

— Nowa Rada publicznego wychowania, odbyła już trzy posiedzenia, na których postanowiono przełożyć Sułtanowi plan do budowy gmachu, przeznaczonego dla pewnego rodzaju Akademii, gdzie kształcić się będą nauczyciele. Wszystkie gałęzie nauczania mają tam być reprezentowane, prócz sztuki lekarskiéj, która już ma osobną szkołę w Galata-Seraj.

— Korrespondencya dz. *Standard*, datowana z Konstantynopola d. 15 lipca, donosi, że nowa linia kommunikacyjna, za pomocą parowych statków, między tą stolicą - portem Marsylii wkrótce otwartą zostanie. Podróż odbywać się będzie w dniach dziesięciu.

Dnia 30 lipca.

P. Titow Poseł Rossyjski, udając się na urlop, miał wczoraj u Sułtana posłuchanie pożegnalne, na którém przedstawił mu P. Ustinow, jako Posła nadzwyczajnego.

— Mehmed-Ali miewa częste narady z Sułtanem, który go zawczoraj przedstawiał swojéj matce, Sułtance Walidzie. W Piątek towarzyszył Wice-Król Sułtanowi do meczetu, a wieczorem obiadował z nim razem. Dnia 25-go znajdował się na przeglądzie wojsk na równinie Hajdar-Basza; nazajutrz udał się do Terapii, gdzie dlań przygotowano kiosk Sułtański. Posłowie zagraniczni odwiedzili Wice-Króla, a Sułtan mianował dwóch jego wnuków, Mustafa-Beja i Sabit-Beja urzędnikami Porty w biurze Mektubszi.

Od granicy tureckiéj, 28 lipca.

Rząd Serbski przykłada się gorliwie do rozwinięcia wszelkich ulepszeń w kraju; każe zakładać szkoły, kościoły, drogi bite, fabryki i t. p.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Глюксберга— Печ. позвол. 20-го Августа 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*